

N. IORGA

O NOUĂ METODĂ DE ÎNVĂȚĂMÂNT

TRADUCERE

DINTR'O REVISTĂ CANADIANĂ DE ÎNVĂȚĂMÂNT

DE

P. BRĂTESCU

AȘEZĂMÂNTUL TIPOGRAFIC „DATINA ROMÂNEASCĂ”, VĂLENII-DE-MUNTE

1935

N. IORGA

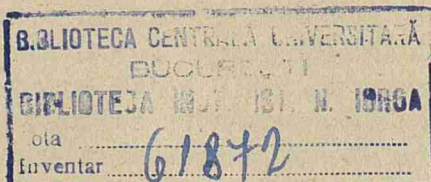
O NOUĂ METODĂ DE ÎNVĂȚĂMÂNT

TRADUCERE

DINTR'O REVISTĂ CANADIANĂ DE ÎNVĂȚĂMÂNT

DE

P. BRĂTESCU

AȘEZĂMÂNTUL TIPOGRAFIC „DATINA ROMÂNEASCĂ”, VĂLENI-DE-MUNTE

1935

O nouă metodă de învățământ

de N. Iorga.

Învățământul de astăzi este legat, fără să-și dea sama în de-ajuns de acest lucru, de un trecut de care ar trebui să se despartă cât mai curând, pentru a căuta alte directive într'o societate înouită cu totul.

El nu ia în considerație diversitatea aptitudinilor ereditare, a calităților individuale, a nenumăratelor posibilități, a experiențelor de mai înainte câștigate, a vieții asimilate de elevi cari sânt tratați ca exemplare asemănătoare în totul aceluiași tip și pe cari îi bagă vrând-nevrând în mașina egalizatoare a acelorași programe. El creiază o stare sufletească neprecisă, hrănită foarte dese ori cu lucruri absolut inutile pentru cea mai mare parte a carierelor. Se aruncă în funcțiunea luptei pentru existență factori ai progresului social și intelectual a căror primă datorie este de a uita trei sferturi din ceia ce, cu atâtea suferinți eroice pentru sufletul lor de copil, pentru aspirațiile lor de adolescență sentimentală și visătoare, i-au forțat să îngrămădească în vederea apropiatelor examene și a atestatelor care dau un rang în împărăția funcțiunilor. El nu vrea să primească ideea că o adevărată instrucție, care este prin ea însăși și o educație, nu poate să fie decât o colaborare plină de încredere și sinceritate între profesor și elevi, aceștia sugerând câteodată maestrului lor idei pe care el nu le-ar fi avut niciodată fără această fericită apropiere. El aduce jenă, teamă, înfrânarea instinctelor celor mai naturale și mai sănătoase, ipocrisia convenabilă acolo unde n'ar trebui să se găsească decât elan, inițiativă, încredere reciprocă, fericirea de a în-

văța, plăcerea de a descoperi și de a împărtăși această plăcere a descoperirii personale care este, de fapt, singura profitabilă.

Aceasta este cauza care a îndemnat pe cel care seamănă aceste rânduri să încerce chiar d'înainte de războiu, dar mai cu samă în condițiile create de lumea care se ivește, de atunci noi metode de învățământ. D. Bruchesi mă asigură că încercările mele, cu care am găsit, de altfel, câte odată, legături aiurea, ar putea să intereseze cugetători din așa de depărtata Canadă, căreia, acum câțiva ani, nu i-am atins decât granița, așa de interesantă pentru acela care, ca mine, venia din acea lume, diferită, cu toate că vecină, a Statelor-Unite.

Cum în tinereța mea lucram pentru eliberarea Românilor cari trăiau supt Imperiile cuceritoare care ne încercuiau, am început, prietenii miei și cu mine, prin cursuri de vară, prin academii câmpenești de vară, de o libertate absolută, fără program, fără certificat și fără constrângere.

Ascultători din toate regiunile românești veniau acolo fără niciun fel de invitație, pentru scopul politic urmărit, dar și pentru plăcerea de a trăi, câtva timp, în atmosfera înviorătoare a unei frumoase regiuni fructifere de supt. înălțimea munților Carpați, în mijlocul unui târgușor cu ape răpezi, cu grădini, cu case vechi, câte odată de un gust ales în modestia lor, arătând nenumăratele izvoare ale sufletului țerănesc inclinat în mod extraordinar către frumuseța spontană și bogată, și cu biserici de parohii foarte mici, adăpostind supt acoperișuri, une ori chiar de șită, fresce în stil vechiu, de o ortodoxie veche și nezdruincinabilă, totuși pătrunse de un suflu rural, și cu icoane interpretate în stil rustic și acoperite unele cu o platoșă strălucitoare de argint, lucrată cu răbdare, din ciocan, de meșteri al căror neam a dispărut însă de câtva timp.

Îmi dădeam sama, conducând conferințele cu cele mai diferite subiecte, dar întotdeauna în raport cu realitățile zilei, cu interesele grabnice și dorințele nerăbdătoare de a lupta, de o trebuință, foarte dese ori neglijată de educatori, că o școală, oricare i-ar fi gra-

dul și scopul, este un suflet și că un astfel de suflet omenesc nu poate să se formeze și să se desvolte decât într'un anumit mediu. Acela al orașelor mari, banal, același peste tot, denaturat și decolorat, mecanizat, nu este de loc favorabil creațiunilor psihologice durabile.

Mă gândesc de-asemenea la o altă trebuință tot așa de puțin luată în seamă. Nu poți să aparții, la vrâsta de copil sau ca persoană matură, în materie de educație și instrucție — ce zădarnică încercare și ce rău obicei e a le separa! —, la două medii în același timp: acela al familiei și acela al școlii. Acesta trebuie să aducă tot ceia ce este necesar pentru viața morală a copilului, dar cu condiția ca el să poată înlocui sentimentul care, de obicei, nu se găsește decât în mediul familiar. Dar, „prisonierii“ noștri din Vălenii-de-Munte ni aparțineau complet în timpul acestor patru săptămâni; ei deveniau prin schimbul de idei, prin formarea sentimentelor, o familie nouă și numeroasă, care, chiar atunci când trebuia să se despartă, păstra o așa de frumoasă amintire că, une ori doria să aibă legături în timpul vieții întregi.

Deci un mediu, o perfectă legătură sufletească, o asociație morală: sprijinite pe acestea, obiectele de învățământ nu dau greș; ele fac ceia ce trebuie să facă întotdeauna pentru prosperitatea societății: se încorporează definitiv vieții.

Până acum am lucrat în grup, eu și colaboratorii miei, numai timp de o lună, la această școală liberă, care a supraviețuit suferințelor marii catastrofe mondiale și care atrage din ce în ce mai numeroși vizitatori. De multe ori, aceștia revin pentru a asculta aceiași profesori băștinași sau chiar străini, cari se alătură la vechiul și obișnuitul grup.

Dar, pentru o activitate personală, în afară de concursurile care nu mi-au lipsit, chiar în mod gratuit, pentru toate serviciile, am căutat un alt câmp de activitate cu noi experiențe, care s'au arătat folositoare și care rămân unul din elementele principale ale activității mele de educator prin vocație.

Învățământul fetelor în România are aceleași vicii

ca și în țerile de la care, la diferite epoci, — pentru că școlile noastre au un trecut de mai multe secole —, ne-am inspirat. Program supra-încărcat, recitarea manualului unic pentru profesori, groaza examenelor, cântărirea notelor, vanitatea certificatului, perspectiva unui serviciu la Stat. Școlile normale se asemănă gimnasiilor și liceelor, și aceasta este mai important pentru viitoarele institutoare decât pentru acelea care vor merge la Universitate sau care se vor închide în viața lor de familie, căci, în cariera lor, care se va duce prin sate înapoiate, unde inteligența nu este nici sfătuită, nici îndreptată, ele au nevoie de o putere de îndreptare și de o inițiativă întotdeauna nouă.

Am chemat un anumit număr din aceste fete, de naționalitate Românce, dar și Germane din Transilvania, Unguroaice, Rusoaice (am avut chiar Bulgăroaice, Românce din America, Italience, acestea în același timp eleve și profesoare ale colegelor lor) să petreacă un an la mine, în aceeași localitate : Vălenii-de-Munte. O veche casă boierească de curând mărită, și îmbogățită cu un mic palat construit de noi pentru mama viitorului rege Mihai și pe care aceasta ni l-a donat, și alte așezăminte primesc oaspeții străini ai cursurilor de vară.

Studentele vin cu o mare încredere ; cea mai mare parte foarte tinere, dar sânt unele care au o vârstă mai înaintată. Timp de două luni, zilnic, li țin cursuri de istorie generală. Adecă, bine înțeles, cursuri de civilizație prin istorie generală : orice obiect poate să servească acestei interpretări, cu condiția ca partea omenească să domine. Aceasta servește să formeze spiritul : este ceia ce numesc eu „a deschide capul“, acest sărman cap așa de închis în cursul îndelungașilor ani de copilărie brutalisată și stingherită, așa de apăsată de faptul că trebuie să învețe și să reproducă fără greș. Da, aici, nu se află catedră, nu se împart note, nu e nimic din această „pedagogie“ cu gândul de a umili, pentru că orice minte clară, să fie oricât de superioară, poate să găsească drumul până la sufletele cele mai simple, dar trebuie să începi prin a sacrifica „jargonul“.

Lecțiile ascultate sânt redactate împreună, mult timp chiar fără o directoare de studii. Astfel acelea care

își fac un caiet, pe care-l vor păstra toată viața, au fericita și așa de folositoare iluzie a descoperirii personale. Sântem la a douăsprezecea serie, și nu există una din vechile eleve, care au ajuns câte-odată cele mai bune studente și autoare de lucrări personale, care să nu considere anul petrecut la Vălenii-de-Munte ca pe cel mai fericit din viața sa și pe care să nu-l resimtă până la sfârșitul vieții.

Să faci fericit, aceasta este, de altfel, condiția de căpetenie a oricărui adevărate educații.

(Dintr'o revistă canadiană de învățământ)

Trad. de P. Brătescu.

VENISIA
1987